

Κεφάλαιο 2.2.3 – Θεσμικό πλαίσιο που υποστηρίζει περαιτέρω την άσκηση Μεταναστευτικής Πολιτικής

Σχόλιο: στη σελίδα 22, παράγραφο γ) αναφέρεται ότι «Ο Εθνικός Μηχανισμός μεριμνά για τη συμμετοχή των παιδιών στη διαδικασία της διαβούλευσης». Χρειάζεται διευκρίνηση ή διόρθωση.

Κεφάλαιο 3.3.1 – Ο ρόλος του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής

Σχόλιο: στη σελίδα 35 σχετικά με το «κρίνεται σκόπιμο να συγκροτηθεί Διυπουργική Επιτροπή Συντονισμού η οποία θα εποπτεύει και θα ελέγχει την πρόοδο και την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη» θα ήταν καλό να αναφερθούν ονομαστικά τα υπουργεία που θα συμμετέχουν στην Επιτροπή. Δεδομένου ότι η σύσταση διυπουργικής θα έπρεπε να έχει ήδη πραγματοποιηθεί προτείνουμε την επίτευξη των διαδικασιών για τη δημιουργία της.

Κεφάλαιο 3.4 – Στρατηγικοί και τακτικοί στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής για την Ένταξη

Σχόλιο: στη σελίδα 38, βασική κατεύθυνση 2. «η διευκόλυνση επιστροφής στη νομιμότητα των μεταναστών και των μεταναστριών, οι οποίοι λόγω της οικονομικής κρίσης αδυνατούν να διατηρήσουν το καθεστώς νόμιμης διαμονής...». Δεν γίνεται αναφορά στην υπόλοιπη στρατηγική για ποια μέτρα θα ληφθούν ώστε να υλοποιηθεί η διευκόλυνση επιστροφής στη νομιμότητα πέραν της ενίσχυσης του προσωπικού των υπηρεσιών έκδοσης αδειών διαμονής.

Στη σελίδα 39 στόχος 1, προτείνουμε να προχωρήσει άμεσα η υλοποίηση προγραμμάτων γλωσσομάθειας για τους ενήλικες αλλοδαπούς που έχουν εξαγγελθεί και σχεδιαστεί εδώ και ένα χρόνο αλλά καθυστερούν λόγω γραφειοκρατίας.

Επίσης στη σελίδα 39, καθώς κάποια από τα αναφερόμενα πιλοτικά προγράμματα έχουν ήδη ολοκληρωθεί π.χ. το πιλοτικό πρόγραμμα ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε δύο δήμους, θα ήταν χρήσιμο να αναφερθούν τα αποτελέσματά τους ώστε να λειτουργήσουν ως καλές πρακτικές για μελλοντικά προγράμματα.

Κεφάλαιο 3.5 – Προαπαιτούμενες διαδικασίες για την προστασία και την ένταξη των αιτούντων και των αιτουσών διεθνούς προστασίας και μέτρα πολιτικής

Σχόλιο: Σύμφωνα με το μέτρο πολιτικής 1.2.2, καλωσορίζουμε τη δράση επέκτασης της δωρεάν νομικής συνδρομής σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης αιτημάτων ασύλου σε πρώτο βαθμό, σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και Μ.Κ.Ο. που παρέχουν νομική βοήθεια. Η παροχή νομικής συνδρομής στον πρώτο βαθμό είναι κομβικής σημασίας τόσο για την αρτιότητα και πληρότητα του αιτήματος ασύλου όσο και για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων των αιτουσών/αιτούντων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Αναφορικά με το εθνικό πλαίσιο για παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής στο δεύτερο βαθμό, η οποία είναι υποχρεωτική σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία, τονίζουμε την ανάγκη επαρκούς και έγκαιρης στελέχωσης του Μητρώου Δικηγόρων της Υπηρεσίας Ασύλου.

Κεφάλαιο 3 – Άξονας Πολιτικής 1 – Μέτρο Πολιτικής 1.2

Σχόλιο: Αναφέρεται η ανάγκη δημιουργίας περιφερειακού μηχανισμού κατανομής του μεταναστευτικού πληθυσμού λόγω και της αυξημένης πίεσης που δέχονται οι δήμοι πρώτης υποδοχής. Για να λειτουργήσει αποτελεσματικά, είναι σημαντικό το εθνικό σχέδιο ένταξης να υποστηρίζεται από το γενικότερο πλαίσιο διαχείρισης του μεταναστευτικού/προσφυγικού και να επιλυθούν ζητήματα όπως για παράδειγμα η μακρόχρονη παραμονή αιτούντων άσυλο και

προσφύγων στα νησιά λόγω της εφαρμογής του γεωγραφικού περιορισμού. Πέραν των σοβαρών ανθρωπιστικών ζητημάτων που γεννά η εν λόγω πολιτική, λειτουργεί και ανασταλτικά στις μετέπειτα προσπάθειες ένταξης τους.

Κεφάλαιο 3 – Άξονας Πολιτικής 1 – Μέτρο Πολιτικής 1.3

Σχόλιο: Αναφέρεται ότι ο απώτερος στόχος της δράσης για την επέκταση του προγράμματος στέγασης ESTIA είναι η «κατά το δυνατόν αυτόνομη διαβίωση τους και σταδιακή ένταξη τους στον τοπικό κοινωνικό ιστό». Πέρα από την παροχή στέγασης και βοήθηματος που παρέχονται στα πλαίσια του προγράμματος, είναι απαραίτητες και άλλες παροχές και δράσεις προκειμένου να διασφαλιστεί η αυτόνομη διαβίωση και ένταξη, πιθανόν συνδυαστικά με άλλα προγράμματα (ενίσχυση διαπολιτισμικότητας και δικτύωση με την τοπική κοινωνία, προγράμματα ένταξης στην αγορά εργασίας με τοπικό χαρακτήρα κλπ).

Κεφάλαιο 3 – Άξονας Πολιτικής 1 – Μέτρο Πολιτικής 1.4

Σχόλιο: Η δράση 1.4.3 Υπαγωγή των δικαιούχων διεθνούς προστασίας σε πρόγραμμα βραχυπρόθεσμης στέγασης, που προβλέπει 5.000 θέσεις φιλοξενίας για μέγιστη διάρκεια έως και 6 μήνες, έχει πολύ μικρή χρονική διάρκεια ενώ δεν πληρούνται πολλές από τις προϋποθέσεις (παραδείγματα κατάλληλων δράσεων όπως αναφέρονται στο σχόλιο στο μέτρο 1.3.) που θα επέτρεπαν την μετάβαση των δικαιούχων σε αυτόνομη διαβίωση. Προτείνουμε παράταση της διάρκειάς του.

Κεφάλαιο 3 – Άξονας Πολιτικής 1 – Μέτρο Πολιτικής 1.5

Σχόλιο: Η παροχή στέγασης σε δικαιούχους διεθνούς προστασίας και μετανάστες που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες μέσω προγράμματος κοινωνικής κατοικίας είναι μια πολύ σημαντική και απαραίτητη δράση που θα πρέπει αφενός να διασυνδεθεί με το πρόγραμμα ESTIA και αφετέρου να επεκταθεί και σε μη ευάλωτες ομάδες. Η πρόσφατη ανακοίνωση του ΥΜΕΠΟ για την άμεση έξοδο δικαιούχων διεθνούς προστασίας από το εν λόγω πρόγραμμα, χωρίς να έχουν ακόμα διευκρινιστεί και εξασφαλιστεί οι επιλογές που θα καλύψουν τις βασικές ανάγκες των ανθρώπων αυτών, κάνουν ακόμα πιο επιτακτική την άμεση υλοποίηση και επέκταση προγραμμάτων κοινωνικής κατοικίας. Επίσης είναι καθοριστικής σημασίας να προβλεφθούν συγκεκριμένα μέτρα που θα δίνουν σε δικαιούχους και μετανάστες πρόσβαση σε επιδόματα στέγασης, ώστε να μεταβούν σε καθεστώς αυτονομίας.

Κεφάλαιο 3 – Άξονας Πολιτικής 2 – Μέτρο Πολιτικής 2.3

Σχόλιο: Η καταγραφή, διασύνδεση και δικτύωση δημόσιων υπηρεσιών που ασχολούνται με θέματα μετανάστευσης και ένταξης, που αναφέρεται σε αυτό το κεφάλαιο, έχει αποδειχτεί δύσκολη στην πράξη. Ενδεικτικά αναφέρουμε προβλήματα διασύνδεσης ψηφιακών συστημάτων σε δημόσιες υπηρεσίες λόγω χρήσης διαφορετικών λογισμικών, τα οποία εν το μεταξύ παρεμποδίζουν την πρόσβαση ανθρώπων στα δικαιώματά τους (έκδοση δημόσιων εγγράφων). Ο σχεδιασμός τέτοιων δράσεων επομένως πρέπει να λάβει τα παραπάνω υπόψιν για να μπορέσουν να υλοποιηθούν άμεσα και να προσφέρουν πραγματικά θετικές αλλαγές στη ζωή μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο.

Κεφάλαιο 3 – Άξονας Πολιτικής 2 – Μέτρο Πολιτικής 2.4

Σχόλιο: Αναφέρεται ότι «Το Υπουργείο Υγείας...με φορέα υλοποίησης το ΚΕΕΛΠΝΟ, παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες που καλύπτουν τις υγειονομικές και ψυχοκοινωνικές ανάγκες των προσφύγων/γυναικών προσφύγων και των μεταναστών/μεταναστριών τόσο στην ηπειρωτική χώρα,

όσο και στα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου.». Δυστυχώς από την εμπειρία μας στο πεδίο γνωρίζουμε ότι οι υπηρεσίες που παρέχονται δεν καλύπτουν τις ανάγκες και μάλιστα υπάρχουν μεγάλα προβλήματα και κενά, τα οποία έχει παραδεχτεί και το αρμόδιο υπουργείο. Η επέκταση των προγραμμάτων ιατρικής φροντίδας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης είναι απαραίτητη αν και αρκετές από τις δράσεις που προτείνονται είναι δύσκολο να υλοποιηθούν εντός του προτεινόμενου χρονικού πλαισίου καθώς λείπουν βασικές προϋποθέσεις υλοποίησής τους. Για παράδειγμα το πρόγραμμα του ΚΕΕΛΠΝΟ Philos 2 που θα συντονίσει την πλειοψηφία των προτεινόμενων δράσεων, προβλεπόταν να είχε ξεκινήσει αρκετούς μήνες νωρίτερα, παρόλα αυτά λόγω καθυστερήσεων πρόσληψης προσωπικού, παίρνει συνεχώς παρατάσεις. Δεδομένου ότι η εξασφάλιση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας είναι κρίσιμης σημασίας θεωρούμε ότι είναι σκόπιμο να περιληφθεί στην στρατηγική η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, ανεπαρκειών και εμποδίων και να εξειδικευτούν συγκεκριμένες ενέργειες (με τη διενέργεια άμεσης διαβούλευσης μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και των άμεσα εμπλεκόμενων φορέων) για την άμεση αντιμετώπισή τους.

Άξονας πολιτικής 3 – Προώθηση της ένταξης στην εκπαίδευση

Σχόλιο: Στο τομέα της εκπαίδευσης έχουμε δει τη μεγαλύτερη πρόοδο συγκριτικά με άλλους τομείς. Παρόλα αυτά οι καθυστερήσεις στην έναρξη λειτουργίας τάξεων υποδοχής, η σχολική διαρροή κυρίως στις μεγαλύτερες ηλικίες/τάξεις αλλά και διαδικαστικά εμπόδια που αφορούν στις εγγραφές είναι μερικά από τα προβλήματα που εμμένουν και για τα οποία η Στρατηγική θα ήταν καλό να προβλέπει ανάλογα μέτρα επίλυσής τους. Μας προβληματίζει επίσης ότι η αναγνώριση τίτλων σπουδών που προτείνεται στις δράσεις, είναι κάτι το οποίο έχει ανακοινωθεί εδώ και πολύ καιρό, δεν έχει όμως υλοποιηθεί ακόμα.

Άξονας πολιτικής 4 – Προώθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας

Σχόλιο: Δε συμφωνούμε με την πρόταση ότι «Μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την ομαλή ένταξη στην αγορά εργασίας των ατόμων που εισέρχονται στη χώρα νόμιμα είναι η απασχόληση τους σε θέσεις εργασίας που δεν καλύπτονται σε απόλυτο βαθμό από το εγχώριο εργατικό δυναμικό». Αντίθετα πιστεύουμε ότι η διαφορετικότητα σε όλους τους τομείς εργασίας είναι απαραίτητο συστατικό για την ομαλή ένταξη και συνύπαρξη διαφορετικών ομάδων. Άλλωστε, η αγορά εργασίας δεν έχει έναν προσδιορισμένο αριθμό θέσεων ανά πάσα στιγμή. Η προσφορά εργασίας δημιουργεί τη δική της ζήτηση, ιδιαίτερα σε οικονομίες που βρίσκονται σε μακροχρόνια ύφεση. Αυτό δείχνει η διεθνής εμπειρία.

Μέτρο Πολιτικής 4.1

Σχόλιο: Η χαρτογράφηση προσόντων είμαι μια δράση ιδιαίτερης σημασίας για την ενίσχυση της απασχολησιμότητας των αιτούντων και δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Δεδομένου ότι έχει ήδη αναγγελθεί πριν 1,5 χρόνο θα θέλαμε να γνωρίζουμε αν υπάρχει κάποια πρόοδος και χρονοδιάγραμμα σχετικά με την υλοποίηση του μέτρου.

Μέτρο Πολιτικής 4.3

Σχόλιο: Τόσο η προώθηση της επιχειρηματικότητας όσο και οι υπόλοιπες προτεινόμενες δράσεις είναι θετικές πρωτοβουλίες για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Ωστόσο θα πρέπει να προταθούν και λύσεις εφαρμογής πιο απλών πραγμάτων που αποτελούν και προϋπόθεση των παραπάνω, όπως η έκδοση ΑΦΜ ή τραπεζικών λογαριασμών, που ενώ έχουν δικαίωμα σε αυτό οι πρόσφυγες, πολλές φορές δεν τυγχάνουν εξυπηρέτησης από τους υπαλλήλους των αρμόδιων διοικητικών υπηρεσιών.

Άξονας Πολιτικής 8 – Στοχευμένες πολιτικές για ευάλωτες κοινωνικές ομάδες

Σχόλιο: Θεωρούμε σημαντική παράλειψη τη μη συμπερίληψη σε αυτήν την ομάδα της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ, την έλλειψη στοχευμένων δράσεων γι' αυτή και γενικότερα τη μη αναφορά τους στην Στρατηγική.

Μέτρο Πολιτικής 8.1: Διευκόλυνση της ένταξης των γυναικών

Σχόλιο: Ένα σημαντικό θέμα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες αφορά στην φύλαξη των παιδιών τους προκειμένου να συμμετάσχουν στις προτεινόμενες (και άλλες) δράσεις, άρα αυτό το μέτρο πολιτικής θεωρούμε πως θα έπρεπε να εμπλουτιστεί με τέτοιου είδους πρωτοβουλίες αλλά και γενικότερα με περισσότερες στοχευμένες δράσεις.

Μέτρο Πολιτικής 8.3: Διευκόλυνση της ένταξης των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ)

Σχόλιο: Πέρα από τα δύο στοχευμένα προτεινόμενα προγράμματα (εκμάθηση ελληνικής γλώσσας και παραολυμπιακής εκπαίδευσης) χρειάζονται και αντίστοιχες δράσεις για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Κεφάλαιο 4 – 4.2.3 Συνεργασία με την Κοινωνία των Πολιτών

Σχόλιο: Καλωσορίζοντας την Εθνική Στρατηγική για την Ένταξη και την πρόβλεψη για μεγαλύτερη συμμετοχή και συναρμοδιότητα της αυτοδιοίκησης θα θέλαμε να τονίσουμε την κομβική σημασία της συμμετοχής της Κοινωνίας των Πολιτών. Παρότι η Εθνική Στρατηγική σχεδιάστηκε χωρίς τη συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών, πιστεύουμε ότι η υλοποίησή της προϋποθέτει την ουσιαστική συμβολή τόσο των προσφυγικών και μεταναστευτικών κοινοτήτων, όσο και των ΜΚΟ, οι οποίες στην Ελλάδα έχουν αναλάβει ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της διαχείρισης του προσφυγικού, υλοποιούν προγράμματα ένταξης, και έχουν συλλέξει στοιχεία απαραίτητα για την εκπόνηση ενός τέτοιου έργου.

Το SolidarityNow πιστεύει ότι η Στρατηγική πρέπει να εξειδικευτεί σε συνεργασία και με την ΚτΠ, του ιδιωτικού τομέα και όλων όσων εργάζονται για την ένταξη, ώστε να μπορεί να συντονίζει τις προσπάθειες και τις δράσεις όλων για την καλύτερη επίτευξη συλλογικών στόχων. Πρέπει επίσης να βασίζεται σε μια σχέση δέσμευσης ώστε να μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία.

Κεφ 4.1 – Χρηματοδοτικά Εργαλεία

Σχόλιο: Πέρα από την παρουσίαση μιας ενδεικτικής λίστας χρηματοδοτικών εργαλείων που από μόνη της δύσκολα θα προσφέρει μια στρατηγική κατεύθυνση για την λήψη αποφάσεων σχετικά με τη χρήση και κατανομή πόρων για την ένταξη, χρειάζονται πρωτοβουλίες για την καλύτερη απορρόφηση, χρήση και διάθεση των πόρων αυτών. Για παράδειγμα χρειάζεται εκπαίδευση υπαλλήλων και υπουργείων γύρω από αυτά τα θέματα, για να αποφευχθούν στο μέλλον καθυστερήσεις και προβλήματα που συχνά παρατηρούνται και δυσχεραίνουν το έργο τόσο της δημόσιας διοίκησης όσο και άλλων φορέων.

Κεφ 4.3 – Αξιολόγηση

Σχόλιο: Είναι σημαντικό οι δράσεις για την εφαρμογή της στρατηγικής ένταξης να οδηγήσουν σε ουσιαστικές αλλαγές στη ζωή των μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων και αυτές οι αλλαγές να μπορούν να αξιολογηθούν. Προκειμένου να γίνει σωστή χρήση ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων για τη μέτρηση βελτιώσεων, θα χρειαστεί να προσδιοριστεί στη Στρατηγική το χρονοδιάγραμμα για τις δράσεις της, οι συγκεκριμένοι φορείς υλοποίησης και οι πηγές χρηματοδότησης. Θεωρούμε επίσης ότι πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη για τη συστηματική συμμετοχή της ΚτΠ καθώς και των

μεταναστευτικών και προσφυγικών κοινοτήτων (ενδεχομένως μέσω των ΚΕΜ) στη διαδικασία αξιολόγησης. Τέλος πιστεύουμε πως θα ήταν σκόπιμο να γίνει διασύνδεση του εθνικού χρηματοδοτικού προγράμματος για την ένταξη που προβλέπεται στην Στρατηγική με το σχέδιο αξιολόγησης.